

економіко-правових досліджень. – Донецьк, 2013. – 433 с.

12. Хозяйственное право: [учебник] / В. К. Мамутов, Г. Л. Знаменский, К. С. Хахулин и др.; под ред. Мамутова В. К. – К.: Юринком Интер, 2002. – 912 с.

13. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права: [монографія] / В. С. Щербина. – К.: Юринком Интер, 2008. – 264 с.

УДК 340.113:631.115.8(447)(043.2)

Ковалів М. В., к.ю.н., професор,
Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів
Полторацька Ю. І., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

НЕДОЛІКИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ

В умовах глобалізації економіки та забезпечення ефективного розвитку сільського господарства України важливе місце займає кооперація. Так, незважаючи на проведену аграрну реформу (розпаювання землі та майна колективних сільськогосподарських підприємств), прийняття законодавства щодо регулювання діяльності сільськогосподарських кооперативів (Господарський, Податковий, Земельний та Цивільний кодекси України, Закони України «Про кооперацію» й «Про сільськогосподарську кооперацію» тощо) ефективність розвитку даних інститутів є низькою. Тому актуальним питанням на сучасному етапі розвитку аграрного сектора економіки є формування умов для ефективної діяльності сільськогосподарських кооперативів.

В Україні існуючі організаційно-економічні та правові умови не сприяють розвитку кооперативного руху на селі. Водночас об'єднання селян у кооперативи сприятиме ефективній реалізації ресурсного потенціалу сільського господарства при збереженні робочих місць, соціальному розвитку сільських територій. Поряд зі зміцненням фермерства та крупнотоварного приватного виробництва необхідно розвивати кооперативний рух на селі, який має стати важливим фундаментом структурної перебудови сільського господарства.

Передусім, слід звернути увагу на поняття сільськогосподарського кооперативу. Так, відповідно до абз. 5 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» сільськогосподарський кооператив – юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які є виробниками сільськогосподарської продукції, що добровільно об'єдналися на основі членства для провадження спільної господарської

та іншої діяльності, пов'язаної з виробництвом, переробкою, зберіганням, збутом, продажем продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва чи рибництва, постачанням засобів виробництва і матеріально-технічних ресурсів членам цього кооперативу, наданням їм послуг з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування [2].

Як бачимо, сільськогосподарський кооператив визначається як юридична особа. Такий підхід можна було вважати обґрунтованим до прийняття Закону України «Про кооперацію» від 10.07.2003 № 1087-IV, у якому вміщено загальне поняття кооперативу, що визначається як юридична особа (абз. 2 ст. 2). А враховуючи те, що «між родовими і видовими поняттями існують відносини не тільки координації, але і субординації, тобто останні підпорядковані першим і обумовлюються ними» [3, с. 21], слід з метою приведення видових понять у відповідність із загальними, слова «юридична особа» у абз. 5 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» замінити словом «кооператив».

Отже, світовий досвід і вітчизняна практика свідчать про те, що кооперативи є невід'ємною складовою ринкової економіки й важливою умовою розвитку сільськогосподарського виробництва і відродження села. Звісно дрібнотоварні господарства більш гнучкіше реагують на зміну кон'юнктури ринку, фінансової та цінової політики держави, однак вони не в змозі освоювати досягнення науково-технічного прогресу повною мірою, а отже, виробляти конкурентоспроможну продукцію, що відповідає світовим стандартам. Тому сільськогосподарська кооперація виступає перспективною формою організації великотоварного конкурентоспроможного виробництва на селі.

Література

1. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р. № 1087-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 5. – Ст. 35.
2. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України в ред. від 20 листопада 2012 р. № 5495-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 50. – Ст. 698.
3. Панов Н. И. Методологические аспекты формирования понятийного аппарата юридической науки / Н. И. Панов // Правоведение. – 2006. – № 4. – С. 18-28.